

**Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij
de directie
Beaulieustraat 22
6814 DV ARNHEM**

Jaarrekening 2017

Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij
Beaulieustraat 22
6814 DV ARNHEM

Jaarrekening 2017

INHOUDSOPGAVE	Pagina
1. Algemeen	
1.1 Bedrijfsgegevens	3
1.2 Bestuur	3
1.3 Structuur	3
1.4 Bestuursverslag directie	4
2. Jaarrekening	
2.1 Balans per 31 december 2017	6
2.2 Staat van baten en lasten over 2017	8
2.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	9
2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2017	11
2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017	16
3. Overige gegevens	
3.1 Controleverklaring	19
4. Bijlagen	
4.1 Staat van de vaste activa	21
4.2 Gecons. Balans en Staat van Baten en Lasten Ver. K.N.H.M. en KNHM Participaties B.V.	23
4.3 Kostenverantwoording VSB Fonds 2017	26
4.4 Kostenverantwoording VSB Fonds 2016	27

ACCOUNTANTSVERSLAG

1 ALGEMEEN

1.1 Bedrijfsgegevens

De statutaire naam van de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid is de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij. Zij is statutair gevestigd te Arnhem.

De vereniging heeft als doel om in en buiten Nederland een bijdrage te leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de menselijke leefomgeving.

1.2 Bestuur

De bestuurders van de vereniging zijn gezamenlijk bevoegd. Het betreft de volgende personen:

A. Jorritsma-Lebbink, voorzitter
M.A. Muntinga, penningmeester
H. van 't Land
P. Jansen
J.A.J.W. Nieuwenhuys
J.D.A.D. Caalders
J.A.M. Heerema

Gevolmachtigd directeur is F.H.M.J. van Bussel.

1.3 Structuur

Op 14 december 2012 is KNHM Participaties B.V. opgericht. Zij is een 100% deelneming van de Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij. KNHM Participaties B.V. heeft tot doel het bijdragen tot verbetering van de menselijke leefomgeving in en buiten Nederland, alsmede het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk zijn.

1.4 Bestuursverslag directie

Inleiding

Leidraad van de activiteiten in 2017 was het KNHM Uitvoeringsplan 2016-2019. Het plan is tijdens de Algemene Ledenvergadering van 4 november 2016 formeel vastgesteld.

Missie

Mensen kunnen zelf hun leefomgeving veranderen en verbeteren. Actieve burgers brengen beweging in hun leefomgeving. Als zij omgeven worden door bevoegen professionals, dan worden hun ideeën en plannen sneller werkelijkheid. Dan kan er worden gepland, gebouwd, gewerkt, gedeeld en genoten. Als netwerk van professionals helpen wij actieve burgers bij het verbeteren van hun leefomgeving.

Activiteiten

- * KNHM advies: Advies op maat aan burgerinitiatieven.
- * KNHM Participaties B.V.: Investeren in sociaal ondernemen.
- * Kern met Pit: Leefbaarheidswedstrijd voor burgerinitiatieven.
- * Artcadia: Techniek- en kunstwedstrijd voor jongeren.

Organisatie

Wij zijn een netwerk van circa 170 professionals. Zij hebben hun sporen verdiend in het openbaar bestuur, als adviseur of ondernemer. Formeel zijn we een vereniging met twaalf leden, de provinciale afdelingen. Vanuit deze afdelingen begeleiden onze professionals op vrijwillige basis initiatiefnemers. Dit doen ze samen met de projectadviseurs die werken vanuit ons bureau in Arnhem. Daarnaast kunnen we ook expertise inzetten van het advies- en ingenieursbureau ARCADIS. ARCADIS doet dit vanuit haar maatschappelijke betrokkenheid.

Activiteiten 2017

Zie jaarbericht 2017 op www.knhm.nl.

Arnhem, 15 maart 2018

F.H.M.J. van Bussel
Directeur

2. JAARREKENING

Flynth Audit B.V.
Gewaarmerkt als staat waarop onze
verklaring d.d.

15 MRT 2018

betrekking heeft.

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

2.1 Balans per 31 december 2017

(Na resultaatbestemming)

	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Inventaris	<u>42.127</u>	42.127	<u>1.289</u>	1.289
<i>Financiële vaste activa</i>				
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	1.241.095		1.066.867	
Andere deelnemingen	<u>63.924.761</u>	65.165.856	<u>44.718.817</u>	45.785.684
Vlottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Overlopende activa	<u>170.159</u>	170.159	<u>257.920</u>	257.920
<i>Effecten</i>		26.029.200		25.774.419
<i>Liquide middelen</i>		1.516.845		2.478.158
Totaal activazijde		<u><u>92.924.187</u></u>		<u><u>74.297.470</u></u>

2.1 Balans per 31 december 2017

(Na resultaatbestemming)

PASSIVA	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Stamkapitaal	1.361.341		1.361.341	
Herwaarderingsreserve	61.729.287		42.523.343	
Overige reserves	<u>29.260.423</u>		<u>29.788.078</u>	
		92.351.051		73.672.762
Kortlopende schulden				
Crediteuren	87.996		38.171	
Schulden aan groepsmaatschappijen	136.630		154.879	
Overlopende passiva	<u>348.510</u>		<u>431.658</u>	
		573.136		624.708
Totaal passivazijde		<u><u>92.924.187</u></u>		<u><u>74.297.470</u></u>

2.2 Staat van baten en lasten over 2017

	Werkelijk 2017 €	Begroot 2017 €	Werkelijk 2016 €
<u>BATEN</u>			
Bankrente en -kosten	2.597	15.000	11.756
Diverse baten	28.861	25.000	28.627
<u>Totale baten</u>	<u>31.458</u>	<u>40.000</u>	<u>40.383</u>
<u>LASTEN</u>			
Salariskosten inclusief sociale lasten	645.569	580.000	607.420
Afschrijvingskosten	835	1.500	1.425
Overige personeelskosten	72.171	100.000	94.987
Huisvestingskosten	96.339	110.000	118.275
Bestuurskosten	10.729	10.000	10.144
Landelijke netwerkbijeenkomst vrijwilligers	18.632	20.000	17.704
Kantoorkosten	50.381	75.000	71.806
Financieel beheer kosten	41.913	65.000	65.243
Afdrachten afdelingen	91.422	100.000	92.500
Kosten afdelingen	56.792	85.000	88.677
Projectuitgaven	612.500	690.000	710.981
<u>Totale lasten</u>	<u>1.697.283</u>	<u>1.836.500</u>	<u>1.879.162</u>
<u>Resultaat uit bedrijfsvoering</u>	<u>(1.665.825)</u>	<u>(1.796.500)</u>	<u>(1.838.779)</u>
Resultaat deelneming KNHM Participaties B.V.	(175.772)		(191.360)
Rente rekening courant KNHM Participaties B.V.	2.743		17.410
Opbrengsten effecten			
Dividend Arcadis N.V.	1.442.542	1.442.542	2.113.493
Opbrengst overige effecten	163.256	285.000	387.895
Waardeverschillen aandelen en obligaties	(294.599)	0	(65.295)
<u>Totaal opbrengst effecten en deelneming</u>	<u>1.138.170</u>	<u>1.727.542</u>	<u>2.262.143</u>
<u>SALDO van baten en lasten</u>	<u>(527.655)</u>	<u>(68.958)</u>	<u>423.364</u>

2.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

De Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij is een vereniging, de jaarrekening is opgesteld op basis van RJ 640. Als gevolg van de vrijstelling voor kleine rechtspersonen is afgezien van formele consolidatie.

Personeelsleden

Gedurende het jaar 2017 waren gemiddeld 9,3 werknemers in dienst op basis van een fulltime dienstverband. In het jaar 2016 waren dit 9,6 werknemers.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's. Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling. Eventuele koersverschillen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2017

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen is het verlies over het boekjaar 2017 ten bedrage van € 527.655 in mindering gebracht op de overige reserves. Dit is reeds in de jaarrekening verwerkt.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs of vervaardigingskosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarop invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde. Deelnemingen waarop deze invloed ontbreekt, worden opgenomen tegen verkrijgingsprijs, rekening houdend met een voorziening voor waardeverminderingen.

De aandelen van Arcadis N.V. worden gewaardeerd tegen de actuele waarde, gebaseerd op de beurswaarde. Ongerealiseerde waardeverschillen die in het boekjaar optreden worden toegevoegd c.q. onttrokken aan de, onder het eigen vermogen opgenomen, herwaarderingsreserve aandelen Arcadis N.V.. Gerealiseerde waardeverschillen die in het boekjaar optreden worden toegevoegd c.q. onttrokken aan de overige reserves.

2.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Effecten

De effecten worden gewaardeerd tegen beurswaarde. De waardeverschillen gedurende het boekjaar, zijnde het verschil tussen de oorspronkelijke aanschafwaarde en de beurswaarde, worden verwerkt in de exploitatierekening.

De herwaarderingsreserve is gevormd als gevolg van waardevermeerderingen van de activa.

Langlopende en kortlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Baten en lasten

Met inachtneming van de grondslagen voor de waardering van activa en passiva wordt het resultaat bepaald als het verschil tussen de baten en lasten, berekend op basis van historische uitgaafprijzen.

In de exploitatierekening worden de baten en lasten verantwoord die gedurende het boekjaar voortvloeien uit de activiteiten.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschafwaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van de vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen. Boekwinsten echter alleen voor zover deze niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -kosten van uitgegeven en ontvangen leningen.

Aandeel in het resultaat van deelnemingen

Resultaten van niet-geconsolideerde deelnemingen worden verantwoord overeenkomstig de netto-vermogenswaardemethode. Voor zover niet volgens de netto-vermogenswaarde wordt gewaardeerd betreft het resultaat de in het boekjaar ontvangen dividenden.

2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2017

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt als volgt weergegeven:

	Inventaris €
Aanschafwaarde	142.491
Cumulatieve afschrijvingen	-141.202
Boekwaarde per 1 januari	1.289
Investeringen	41.673
Afschrijvingen	-835
Mutaties 2017	40.838
Aanschafwaarde	184.164
Cumulatieve afschrijvingen	-142.037
Boekwaarde per 31 december	42.127

Voor een gedetailleerd overzicht van de materiële vaste activa verwijzen wij u naar de bijlagen.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

De belangen van de vennootschap in groepsmaatschappijen zijn als volgt verdeeld:

Naam	Vestigings- plaats	Aandeel in kapitaal	Eigen vermogen conform laatst vastgestelde jaarrekening	Resultaat conform laatst vastgestelde jaarrekening
		%	€	€
KNHM Participaties B.V.	Arnhem	100	1.241.095	-175.772
			31-12-2017	31-12-2016
			€	€
Deelnemingen in groepsmaatschappijen			1.241.095	1.066.867
KNHM Participaties B.V.				

2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2017

	2017	2016
	€	€
<i>KNHM Participaties B.V.</i>		
Boekwaarde per 1 januari	1.066.867	658.227
Agiostorting	350.000	600.000
Aandeel in het resultaat	-175.772	-191.360
Boekwaarde per 31 december	<u>1.241.095</u>	<u>1.066.867</u>

Andere deelnemingen

ARCADIS N.V.	<u>63.924.761</u>	<u>44.718.817</u>
--------------	-------------------	-------------------

Het aandelenbezit bedraagt 3.354.750 stuks (2016: 3.354.750 stuks) van nominaal € 0,02 (2016: € 0,02) elk.
De beurswaarde per aandeel ultimo 2017 bedroeg € 19,055 (ultimo 2016 € 13,33).

VLOTTENDE ACTIVA

Vordering op KNHM Participaties B.V.

Stand per 1 januari	-	796.131
Omslag rekening courant	-	-796.131
Rente	-	-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

Overlopende activa

Bankrente ASN Bank N.V.	3.061	11.371
Vooruitbetaalde kosten	3.034	500
Couponrente	8.955	136.140
Nog te ontvangen bedragen	<u>155.109</u>	<u>109.909</u>
	<u>170.159</u>	<u>257.920</u>

2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2017

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Effecten		
Aandelen	1.403	44.439
Obligaties	21.027.797	20.729.980
Oikocredits	5.000.000	5.000.000
	<u>26.029.200</u>	<u>25.774.419</u>
Liquide middelen		
NL04 RABO 0171 6032 65	2.822	9.224
NL63 ASNB 0951 9050 66	1.504.449	2.223.578
NL78 KASA 0223 2850 64	9.574	237.384
NL71 RABO 0304 9369 01	-	7.972
	<u>1.516.845</u>	<u>2.478.158</u>

2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2017**PASSIVA****EIGEN VERMOGEN****Stamkapitaal**

Stand per 31 december

1.361.341	1.361.341
-----------	-----------

Het stamkapitaal van de vereniging is ontstaan doordat Heidemij Holding N.V. fondsen ter beschikking heeft gesteld uit hoofde van een overeenkomst.

Herwaarderingsreserve

Stand per 1 januari

42.523.343	60.085.460
------------	------------

Ongerealiseerde waardeverschillen

19.205.944	-17.562.117
------------	-------------

Stand per 31 december

61.729.287	42.523.343
------------	------------

Overige reserves

Stand per 1 januari

29.788.078	29.364.714
------------	------------

Uit voorstel resultaatbestemming

-527.655	423.364
----------	---------

Stand per 31 december

29.260.423	29.788.078
------------	------------

KORTLOPENDE SCHULDEN**Crediteuren**

Crediteuren

87.996	38.171
--------	--------

Schulden aan groepsmaatschappijen

Rekening courant KNHM Participaties B.V.

136.630	154.879
---------	---------

Rekening courant KNHM Participaties B.V.

Stand per 1 januari

154.879	-
---------	---

Omslag rekening courant

-	-796.131
---	----------

Overboekingen voor betalingen

-250.201	968.420
----------	---------

Bijdrage extern fonds

78.931	-
--------	---

Doorbelastingen KNHM

-194.236	-
----------	---

Agio storting

350.000	-
---------	---

139.373	172.289
---------	---------

Rente

-2.743	-17.410
--------	---------

Stand per 31 december

136.630	154.879
---------	---------

2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2017

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Overlopende passiva		
Projectbegeleiding	206.547	316.014
Reservering vakantiegeld	25.670	23.148
Reservering vakantiedagen	30.326	18.742
Reservering winstuitkering	12.917	11.559
Overige overlopende passiva	73.050	62.195
	<u>348.510</u>	<u>431.658</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen en belangrijke financiële verplichtingen

Huurverplichtingen

De huisvestingskosten in 2017 bedragen € 96.339. De verwachte huurlast voor 2018 bedraagt € 98.000.

Leaseverplichtingen

Ten behoeve van een personeelslid is door de KNHM een leaseverplichting aangegaan. Tot en met 29 januari 2017 betreft het de verplichting voor een Skoda met kenteken 03-ZGL-8 van € 1.080 per maand. Vanaf 30 januari 2017 is een leaseverplichting aangegaan voor een Skoda met kenteken NH-056-G waarvan de verwachte verplichting loopt tot 29 april 2021.

Fiscale eenheid omzetbelasting

De onderneming maakt sinds 1 januari 2016 deel uit van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting met KNHM Participaties B.V. Op grond daarvan is de onderneming hoofdelijk aansprakelijk voor de omzetbelasting van de fiscale eenheid als geheel.

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017

	2017	2016
	€	€
Baten		
Rente banken	2.597	11.756
Beheervergoeding Marius Tonckens-Fonds	28.861	28.627
	<u>31.458</u>	<u>40.383</u>

Al jaren ontvangt de KNHM een vergoeding voor het beheer betreffende het Marius Tonckens-Fonds

Personeelskosten		
Lonen en salarissen	458.802	460.386
Sociale lasten	91.372	76.676
Pensioenlasten	95.395	70.358
	<u>645.569</u>	<u>607.420</u>

Bruto lonen	556.717	491.776
Mutatie vakantiegeldverplichting	43.618	39.025
Mutatie te betalen winstuitkering	12.917	11.559
Mutatie reservering vakantiedagen	11.584	2.625
	<u>624.836</u>	<u>544.985</u>
Ontvangen uitkeringen UWV ziekengeld	-	-4.549
Doorberekende loonkosten KNHM Participaties B.V.	-166.034	-80.050
	<u>458.802</u>	<u>460.386</u>

Personeelsleden

Gedurende het jaar 2017 waren gemiddeld 9,3 werknemers in dienst op basis van een fulltime dienstverband. In het jaar 2016 waren dit 9,6 werknemers.

Afschrijvingen materiële vaste activa

Afschrijving inventaris	835	1.425
-------------------------	-----	-------

Overige bedrijfskosten

Overige personeelskosten	72.171	94.987
Huisvestingskosten	96.339	118.275
Kantoorkosten	50.381	71.806
Financieel beheer kosten	41.913	65.243
Bestuurskosten	29.361	27.848
Projectuigaven	612.500	710.981
Afdrachten en kosten afdelingen	148.214	181.177
	<u>1.050.879</u>	<u>1.270.317</u>

Bestuurskosten

Bestuurskosten	10.729	10.144
Landelijke netwerkbijeenkomst vrijwilligers	18.632	17.704
	<u>29.361</u>	<u>27.848</u>

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017

	2017 €	2016 €
<i>Projectuitgaven</i>		
Projectbegeleiding	30.828	76.171
KNHM-ARCADIS MVO programma	150.000	200.000
Kern met Pit Nederland	222.674	232.657
Kennis en Communicatie	208.998	202.153
	<u>612.500</u>	<u>710.981</u>
<i>Afdrachten en kosten afdelingen</i>		
Afdrachten afdelingen	91.422	92.500
Kosten afdelingen	38.276	54.227
Burgerplanvorming	1.016	5.270
Vergoeding ICT middelen vrijwilligers	17.500	14.400
Landelijke teams/vergaderkosten/brainstormsessies	-	14.780
	<u>148.214</u>	<u>181.177</u>
Financiële baten en lasten		
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten		
Dividend ARCADIS N.V.	1.442.542	2.113.493
Dividend aandelen	-	108.333
Opbrengst obligaties	163.256	279.562
	<u>1.605.798</u>	<u>2.501.388</u>
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		
Rente rekening courant KNHM Participaties B.V.	<u>2.743</u>	<u>17.410</u>
Waardeveranderingen van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten		
Waardeverschillen aandelen en obligaties	<u>-294.599</u>	<u>-65.295</u>
Aandeel in het resultaat van deelnemingen		
Deelneming KNHM Participaties B.V.	<u>-175.772</u>	<u>-191.360</u>

2.5 Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017

Arnhem,
Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij
Namens deze

F.H.M.J. van Bussel

M.A. Muntinga

P. Jansen

J.D.A.D. Caalders

A. Jorritsma-Lebbink

H. van 't Land

J.A.J. Nieuwenhuys

J.A.M. Heerema

2017	2016
€	€

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de directie en het bestuur van Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

4. de balans per 31 december 2017;
5. de staat van baten en lasten over 2017;
6. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Bestuursverslag directie

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en het bestuur voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de directie en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de met governance belaste personen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Arnhem, 15 maart 2018
Flynth Audit B.V.

Was getekend

C.J. Monincx RA

4. BIJLAGEN

4.1 Staat van de vaste activa

Omschrijving	Datum	Aanschafwaarde			
		Aanschaf- fingen tot 01-01-2017	Inves- teringen 2017	Desinves- teringen 2017	Aanschaf- fingen t/m 31-12-2017
		€	€	€	€
Materiële vaste activa					
<i>Inventaris</i>					
Software Navision		106.530			106.530
Ledenadministratieprogramma	16-04-1999	6.526			6.526
HP Color Inkjet Printer	04-02-2002	493			493
Liberty HP Printer	21-08-2006	2.723			2.723
Dell computer	02-01-2007	2.790			2.790
Dell computer	01-02-2007	1.496			1.496
Dell computer	01-02-2007	1.231			1.231
Dell computer	06-06-2007	1.055			1.055
Dell computer	14-07-2007	996			996
Dell computer	14-07-2007	1.020			1.020
Dell computer	24-10-2008	2.450			2.450
Dell computer	12-06-2010	1.079			1.079
Dell computer	20-12-2010	4.522			4.522
Acer H5360	25-01-2011	544			544
Dell computer	26-05-2011	1.430			1.430
Dell computer	27-05-2011	1.933			1.933
Laptops 2*	18-04-2012	2.748			2.748
Laptop	14-01-2014	1.032			1.032
Laptop	13-04-2014	1.025			1.025
PDF licentie	16-04-2014	868			868
E-Learning module Typisch KNHM	21-12-2017		41.673		41.673
		<u>142.491</u>	<u>41.673</u>	<u>-</u>	<u>184.164</u>
Totaal materiële vaste activa		<u>142.491</u>	<u>41.673</u>	<u>-</u>	<u>184.164</u>
Totaal vaste activa		<u>142.491</u>	<u>41.673</u>	<u>-</u>	<u>184.164</u>

Vereniging Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij te Arnhem

Afschrijvingen						
Afschrij- vingen tot 01-01-2017	Afschrij- vingen 2017	Afschrij- ving desin- vesteringen	Afschrij- vingen t/m 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2017	Residu- waarde	Afschrij- vingsper- centage
€	€	€	€	€	€	%
106.530	-	-	106.530	-		20,00
6.526	-	-	6.526	-		20,00
493	-	-	493	-		20,00
2.723	-	-	2.723	-		20,00
2.790	-	-	2.790	-		20,00
1.496	-	-	1.496	-		20,00
1.231	-	-	1.231	-		20,00
1.055	-	-	1.055	-		20,00
996	-	-	996	-		20,00
1.020	-	-	1.020	-		20,00
2.450	-	-	2.450	-		20,00
1.079	-	-	1.079	-		20,00
4.522	-	-	4.522	-		20,00
544	-	-	544	-		20,00
1.430	-	-	1.430	-		20,00
1.933	-	-	1.933	-		20,00
2.748	-	-	2.748	-		20,00
610	206	-	816	216		20,00
555	205	-	760	265		20,00
471	174	-	645	223		20,00
	250	-	250	41.423		20,00
141.202	835	-	142.037	42.127	-	
141.202	835	-	142.037	42.127	-	
141.202	835	-	142.037	42.127	-	

Geconsolideerde balans
Vereniging KNHM en KNHM Participaties B.V.

GECONSOLIDEERDE B A L A N S P E R		
Actief	31 december 2017	31 december 2016
	EUR	EUR
<u>VASTE ACTIVA</u>		
<u>Materiële vaste activa</u>	42.127	1.289
<u>Financiële vaste activa</u>	<u>66.174.155</u>	<u>46.743.966</u>
	66.216.282	46.745.255
<u>VLOTTENDE ACTIVA</u>		
<u>Vorderingen</u>	296.080	273.415
<u>Effecten</u>	26.029.200	25.774.419
<u>Liquide middelen</u>	<u>1.530.023</u>	<u>2.488.310</u>
	27.855.303	28.536.144
	<u>94.071.585</u>	<u>75.281.399</u>

31 DECEMBER 2017 (na voorgestelde resultaatverwerking)

[illegible]

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017		
	2017	2016
	EUR	EUR
<u>BATEN</u>		
Bankrente en kosten	2.517	11.683
Bate extern fonds	177.371	105.000
Rentebaten	26.053	13.846
Waardeveranderingen vaste activa	(114.001)	(124.000)
Diverse baten	28.861	28.627
<u>Totale baten</u>	<u>120.801</u>	<u>35.156</u>
<u>LASTEN</u>		
Salariskosten inclusief sociale lasten	811.603	687.470
Afschrijvingskosten	835	1.425
Overige personeelskosten	79.463	95.986
Huisvestingskosten	122.223	136.340
Bestuurskosten	18.087	16.746
Landelijke netwerkbijeenkomst vrijwilligers	18.632	17.704
Kantoorkosten	62.193	82.491
Financieel beheer kosten	50.919	74.387
Afdrachten afdelingen	91.422	92.500
Kosten en trainingen afdelingen	56.792	88.677
Projectuitgaven	647.486	754.159
<u>Totale lasten</u>	<u>1.959.655</u>	<u>2.047.885</u>
<u>Resultaat uit bedrijfsvoering</u>	<u>(1.838.854)</u>	<u>(2.012.729)</u>
Opbrengsten effecten		
Dividend Arcadis N.V.	1.442.542	2.113.493
Opbrengst overige effecten	163.256	387.895
Waardeverschillen aandelen en obligaties	(294.599)	(65.295)
<u>Totaal opbrengst effecten</u>	<u>1.311.199</u>	<u>2.436.093</u>
<u>SALDO van baten en lasten</u>	<u>(527.655)</u>	<u>423.364</u>

Samenwerking VSB Fonds en KNHM
Begroting en verantwoording 2017

	Programma- management Begroting	Activering en begeleiding Begroting	Budget deelnemingen/ eningen Begroting	Realisatie
<u>Deelnemingen en Leningen</u>			€ 320.000	€ 136.000
<u>Stimuleren sociaal ondernemerschap</u>				
<u>Non financial support: Onderzoek, begeleiding en ontwikkeling businessplan</u>				
<u>Bedrijfscoaching en beheer</u>				
personeelskosten		€ 65.293		
overige kosten		€ 31.750		
<u>Programma-management</u>				
personeelskosten	€ 8.820			
overige kosten	€ 4.500			
Totaal personeelskosten inclusief overhead				€ 101.022
Totaal overige kosten				€ 29.418
<u>Kosten reeds aangegane projecten voor 30 juni 2016</u>				€ -49.500
Subtotaal	€ 13.320	€ 97.043	€ 320.000	€ 216.940
Totaal 2017			€ 430.363	€ 216.940
<i>Afrekening bijdrage 2016</i>				€ -39.569
<i>Opgenomen opbrengst in jaarrekening 2017</i>				€ 177.371
<u>Totalen cumulatief</u>				
Totaal personeelskosten			€ 37.057	€ 101.022
Totaal overige kosten			€ 18.125	€ 29.418

Toelichting

Er zijn leningen geaccordeerd in 2017, te weten:

- Dinst	€ 150.000
- Hotel Buiten	€ 60.000
- Nijkamphoeve	€ 35.000
- Reitdiepdal	€ 27.000
Totaal	€ 272.000
Deel VSB Fonds 50%	€ 136.000

De daadwerkelijk gemaakte personeelskosten zijn in de kolom realisatie meegenomen.
De kosten 2017 zijn € 202.043 (inclusief overhead), waarvan het
VSB Fonds 50% voor haar rekening neemt.

De overige kosten zijn op basis van realisatie meegenomen.
Deze kosten bedragen € 58.836, waarvan het VSB Fonds 50% voor haar rekening neemt.

De beheer - en begeleidingskosten voor de projecten aangegaan voor 30 juni 2016 zijn gesteld op
€ 4.500 per project. Het gaat in 2017 om 11 projecten. De totale kosten per jaar bedragen € 49.500.
Deze kosten dienen in mindering gebracht te worden op de bijdrage van het VSB fonds.

Samenwerking VSB Fonds en KNHM
Begroting en verantwoording 2016

	Beheer en programma- management	Activering en begeleiding	Budget deelnemingen/ enigen	
	Begroting	Begroting	Begroting	Realisatie
<u>Deelnemingen en Leningen</u>			€ 160.000	€ 50.000
<u>Stimuleren sociaal ondernemerschap</u>				
personeelskosten		€ 4.410		
overige kosten		€ 2.000		
<u>Non financial support:</u>				
<u>Onderzoek, begeleiding en ontwikkeling businessplan</u>				
Personeelskosten				
overige kosten				
<u>Beheerskosten</u>				
personeelskosten	€ 5.390	€ 21.560		
overige kosten	€ 1.500	€ 12.000		
<u>Programma-management</u>				
personeelskosten	€ 4.410			
overige kosten	€ 2.250			
Totaal personeelskosten inclusief overhead			€ 25.199	
Totaal overige kosten			€ 17.232	
<u>Kosten reeds aangegane projecten voor 30 juni 2016</u>			€ -27.000	
Subtotaal	€ 13.550	€ 39.970	€ 160.000	€ 65.431
Totaal 2016			€ 213.520	€ 65.431
<i>Gestorte bijdrage 2016</i>				€ -105.000
<i>Afrekening 2016</i>				€ -39.569
<u>Totalen cumulatief</u>				
Totaal personeelskosten inclusief overhead			€ 35.770	€ 25.199
Totaal overige kosten			€ 17.750	€ 17.232

Toelichting

Er is een nieuwe leningen uitgegeven in de periode jul-dec 2016, te weten:

- Stichting Behoud GAS! Fabriek	€ 100.000
Deel VSB Fonds	€ 50.000

De daadwerkelijk gemaakte personeelskosten zijn in de kolom realisatie meegenomen.

De totale kosten over het gehele jaar 2016 zijn € 100.795 (inclusief overhead). Dit is teruggerekend naar een half jaar, waarvan het VSB Fonds 50% voor haar rekening neemt.

De overige kosten zijn op basis van realisatie meegenomen (op basis van de jaarrekening 2016). Deze kosten bedragen € 68.927 over het gehele jaar. Dit is teruggerekend naar een half jaar, waarvan het VSB Fonds 50% voor haar rekening neemt.

De beheer - en begeleidingskosten voor de projecten aangegaan voor 30 juni 2016 zijn gesteld op € 4.500 per project. Het gaat hier om 12 projecten. De totale kosten per jaar bedragen € 54.000. Deze kosten dienen voor een half jaar in mindering gebracht te worden op de bijdrage van het VSB fonds.